

PALLIAWIKI

Deze pagina's bevatten een alfabetisch overzicht van veel voorkomende termen en afkortingen in het speelveld van het optimaliseren van het onderwijs over palliatieve zorg. De uitleg van *cursief gedrukte termen* in de omschrijvingen zijn elders in dit overzicht weer terug te vinden met uitleg.

Addendum VVO, MANP en MPA

Een aanvulling op het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0*, ontwikkeld voor niveau 6: de verpleegkundige vervolopleidingen en niveau 7; de masteropleidingen voor Verpleegkundig Specialist en physician assistant. **Zie ook het artikel op pagina 54.**

Advance care planning / proactieve zorgplanning.

Dit is het proces van vooruitdenken over situaties die zich kunnen voordoen bij zorgvragers en diens naasten (scenario-denken), plannen en organiseren. Met gezamenlijke besluitvorming als leidraad is proactieve zorgplanning een continu en dynamisch proces van gesprekken over huidige en toekomstige levensdoelen en keuzes en welke zorg daar nu en in de toekomst bij past (IKNL/Palliatief, 2017). **Zie ook Palliaweb.nl**

Ambassadeur Onderwijsknooppunt palliatieve zorg

Is onder andere het eerste aanspreekpunt van onderwijsinstellingen in de regio, en opereert vanuit een van de acht *Onderwijsknooppunten palliatieve zorg*. De ambassadeurs brengen onderwijsinitiatieven bij elkaar en delen die met andere onderwijsinstellingen, zorgen voor beweging, verbinding en denken mee. Elke ambassadeur onderhoudt contact met het initieel onderwijs en bij- en nascholingen in de eigen regio.

Zie ook het artikel op pagina 28.

BoK

Afkorting van Body of Knowledge, een term uit het zorgonderwijs (mbo en hbo) dat een set van kennis en vaardigheden beschrijft. Bijvoorbeeld palliatief redeneren, indiceren van zorg, zelfmanagement, morele sensitiviteit en onderzoekend vermogen.

CanMEDS

Afkorting van Canadian Medical Education Directives for Specialists. Deze worden gebruikt om de zeven verschillende rollen te beschrijven die zorgprofessionals vervullen. Voor mbo (niveau 2, 3, 4) en hbo (niveau 6) zijn dat zorgverlener, communicator, samenwerkingspartner, reflectieve ebp-professional, gezondheidsbevorderaar, organisator, professional en kwaliteitsbevorderaar. Ze hangen samen met zeven CanMEDS-competentiegebieden die landelijk zijn vastgesteld, en maken onderdeel uit van het beroepsprofiel. Voor de wo-opleidingen (wo niveau 6, 7 en 8) gaat

het om de volgende rollen: medisch expert, communicator, samenwerker, academicus, gezondheidsbevorderaar, organisator, professional.

Competentiescan palliatieve zorg

Online vragenlijst waarmee zorgverleners en zorgstudenten in 15 minuten weten waar hun ontwikkelmogelijkheden met betrekking tot palliatieve zorg liggen. Op basis van de uitkomst verschijnt een lijst met suggesties van scholingen die aansluiten op de behoeften van de student of zorgprofessional. Er zijn drie versies: voor verzorgenden, verpleegkundigen en artsen.

Meer informatie vind je op Palliaweb.nl

Delphi-studie

Een vorm van wetenschappelijk onderzoek dat bedoeld is om consensus te verkrijgen over een bepaald onderwerp. In Project *'Voorbij de generalist - Helderheid over specialistische expertise'* is deze methode gebruikt om te onderzoeken wat zorgverleners precies verstaan onder specialistische expertise palliatieve zorg.

Zie ook het artikel op pagina 65.

Dialoogtafel

Een onderdeel van het project *'Voorbij de generalist - Helderheid over specialistische expertise'*, waarbij in afzonderlijke sessies verzorgenden, verpleegkundigen, palliatieve zorg verpleegkundigen, Verpleegkundig Specialist, Physician Assistants, Artsen

en kaderartsen palliatieve zorg nader ingaan op nog openstaande vragen, na eerste conclusies uit de *Delphi-studie*. Het doel is om het gezamenlijk eens te worden over welke condities (opleidingen en werkervaring) en competenties horen bij een specialist of expert palliatieve zorg. In totaal zijn er zeven dialoogtafels gehouden.

Zie ook het artikel op pagina 62.

Dimensies in de palliatieve zorg

Er worden vier dimensies onderscheiden: de fysieke, psychische, sociale en spirituele dimensie. De fysieke dimensie van palliatieve zorg verkent, onderzoekt en behandelt lichamelijke symptomen en maakt daarbij zo nodig gebruik van gevalideerde (meet) instrumenten. De psychische dimensie van palliatieve zorg omvat zorg die betrekking heeft op het psychisch en emotioneel welbevinden van de patiënt en diens naasten. De sociale dimensie van palliatieve zorg omvat een breed scala aan voorzieningen en activiteiten die de patiënt en diens naasten mede in staat stellen het dagelijks leven vorm te kunnen geven. De spirituele ofwel existentiële dimensie gaat over gedachtes, gevoelens en vragen die problemen in de palliatieve fase oproepen ten aanzien van de zinnen betekenisgeving die verbonden zijn met het levensverhaal, ziekteverloop en het levenseinde.

(IKNL/Palliactief, 2017).

Docentenprofiel palliatieve zorg 2.0

Document waarin de gewenste competenties zijn beschreven voor docenten die onderwijs palliatieve zorg geven in het mbo, hbo, wo(+) en bij- en nascholingen. Het is een van de projecten van het programma *Scholing Palliatieve Zorg* dat KWF heeft gefinancierd, en is geschreven in samenwerking met O²PZ en ZonMw. Er worden drie categorieën docenten in beschreven: de docent die deskundig is in didactische vaardigheden, de docent die deskundig is op het vlak van de inhoud van de palliatieve zorg en de docent die deskundig is op een specifiek deelgebied van de palliatieve zorg. Meer informatie is te vinden op Palliaweb.nl en Scholingpalliatievezorg.nl

EPA palliatieve zorg

Afkorting van Entrustable Professional Activities, een set van handelingen en activiteiten voor zorgverleners vanaf niveau 7 in de palliatieve zorg, met een omschrijving van de bijbehorende competenties, vereiste kennis en vereist gedrag, aangevuld met suggesties voor (toets)instrumenten. Voor niveau 7 (basisarts) is dat de basis-EPA 'palliatieve zorg verlenen'. Deze is geschikt voor alle artsen en AIOS van alle specialismen. Voor niveau 8 en 8+ zijn er 'gevorderde' EPA's geformuleerd die zijn bedoeld voor artsen en AIOS van specifieke specialismen die veel in aanraking komen met palliatieve zorg en daarvoor aanvullende competenties nodig hebben. Dat zijn 'signaleren, prognosticeren en markeren van palliatieve en stervensfase', 'proactief zorg plannen', 'uitvoeren van palliatieve zorg en nazorg', 'coördineren en zorgen voor continuïteit van interprofessionele palliatieve zorg'. Al deze EPA's staan uitgebreid beschreven in het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0* (versies niveau 7, 8 en 8+) en in het addendum. De EPA's kunnen bij uitstek worden gebruikt als hulpmiddel bij het leren in de praktijk. Ze helpen bij het integreren van het leren over palliatieve zorg op de werkplek.

Zie ook het artikel op pagina 54.

Ervaringsleren

Initiatief van O²PZ, ZonMw en Stichting Mens achter de patiënt. Het idee erachter is dat studenten zich bewust worden van het perspectief van patiënten en hun naasten, en op die manier een betere zorgverlener worden. Mensen die ervaring hebben met zorg, ziekte en welzijn geven uitleg aan studenten en beantwoorden vragen. Docenten die ervaringsleren en patiëntenparticipatie in hun onderwijs willen toepassen, kunnen terecht bij het *Onderwijsknooppunt palliatieve zorg* in hun eigen regio.

Meer informatie vind je op de website van O²PZ.

EBP

Afkorting van Evidence based practice, het gewetensvol, expliciet en oordeelkundig gebruik van het huidige beste bewijsmateriaal om

beslissingen te nemen voor individuele patiënten. De praktijk van EBP impliceert het integreren van individuele klinische expertise met het beste externe bewijsmateriaal dat vanuit systematisch onderzoek beschikbaar is, in combinatie met de voorkeuren, wensen en verwachtingen van de patiënt. (Verhoef, Cox, De Louw, & Kuiper, 2012). Voor palliatieve zorg betekent dit het in samenspraak met de patiënt en diens naasten afwegen van (1) actief gezochte recente kennis uit wetenschappelijke literatuur, protocollen, richtlijnen en zorgpaden (2) professionele expertise en (3) persoonlijke kennis, waarden, wensen, voorkeuren en behoeften van de patiënt en diens naasten. (O²PZ, 2020)

Expertbibliotheek palliatieve zorg

Dit is één van de twee pilots die behoren bij *Netwerkstage palliatieve zorg*. AIOS van verschillende medische specialismen kunnen palliatieve zorg deskundigen consulteren, die hen helpen kennis op te doen of te verdienen over een specifiek aspect van de palliatieve zorg. De bibliotheek bevat geen studieboeken, maar je kunt een deskundige 'lenen'.

Zie ook het artikel op pagina 44.

Handreikingsdocument

Bijlage bij het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0*. Er is een versie voor niveau 6 (wo) en voor niveau 7 en 8 (wo+). De handreikingen bevatten kaders en handvatten om na te gaan of en op welke wijze palliatieve zorg in het curriculum of opleidingsplan past. De handreikingen zijn te vinden op Palliaweb.nl.

Hybride SPOC

Manier van leren die AIOS kunnen inzetten als ondersteuning bij de *Netwerkstage palliatieve zorg*. Doel van de SPOC is om interdisciplinair leren rondom palliatieve zorg te bevorderen. De pilot van LUMC komt voort uit het project 'Opleiden 2025' van de Federatie Medisch Specialisten, waarbij 32 wetenschappelijke verenigingen samenwerken om de medische vervolgopleidingen structureel door te ontwikkelen en interprofessioneel in te steken op de werkvloer. De AIOS van verschillende medische disciplines die hieraan meedoen, leren van elkaars casuïstiek, gespreksvoering en het herkennen van de palliatieve fase. **Zie ook het artikel op pagina 44.**

Interprofessioneel leren of opleiden

Het leren van en met professionals van verschillende disciplines of professies, bijvoorbeeld met behulp van de *netwerkstage*.

Interprofessionele activiteiten in de palliatieve zorg

De diverse professionals die generalistische palliatieve zorg verlenen, voeren gezamenlijk interprofessionele activiteiten uit om de palliatieve fasen van de patiënt zo goed mogelijk te ondersteunen en begeleiden. Om te kunnen definiëren welke interprofessionele activiteiten het team samen uitvoert, is het pad dat de patiënt aflegt vanaf het moment van diagnose tot overlijden, de zogenoemde *patient journey*, als uitgangspunt genomen. De volgende zes interprofessionele

activiteiten zijn in het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0* gedefinieerd: signaleren, diagnosticeren en markeren, proactief palliatieve zorg plannen, uitvoeren en evalueren palliatieve zorg, coördineren en continuïteit van palliatieve zorg, markeren en begeleiden stervensfase, nazorg verlenen. **Zie ook het artikel op pagina 6 en 18.**

Interprofessioneel samenwerkingsmodel

Een samenwerking tussen alle zorgverleners die onderdeel zijn van de zorgverlening aan de patiënt, en de samenwerking tussen deze zorgverleners en de patiënt en diens naasten. **Zie ook het artikel op pagina 21.**

Kernwaarden en principes

Kernwaarden beschrijven de basiswaarden van goede zorg aan de patiënt en diens naasten in de palliatieve fase. Principes beschrijven houding en gedrag van zorgverleners waarmee de kernwaarden gerealiseerd kunnen worden. (IKNL/Palliactief, 2017)

Keuzedeel palliatieve zorg mbo

Document dat mbo-opleidingen in zorg en welzijn kunnen gebruiken voor de invulling van het keuzedeel palliatieve zorg. Het reikt de (toekomstige) zorgverlener kennis en vaardigheden aan en maakt deze toepasbaar, zodat hij of zij ervaren obstakels rond palliatieve zorg leert te omzeilen. Het Keuzedeel palliatieve zorg (K1006) voor mbo kwam in 2021 online te staan, in 2022 kwam de vernieuwde versie beschikbaar. Deze wordt ook aangeboden via het ExamenConsortium. **Zie ook het artikel op pagina 18.**

Kwaliteitskader Palliatieve zorg Nederland

Document dat zorgverleners en zorgorganisaties een eenduidig beeld geeft van wat verstaan wordt onder goede palliatieve zorg, en helpt bij het ontwikkelen van beleid op dit gebied. Het betreft lichamelijke zorg, maar ook psychische en sociale, en zorg op het gebied van zingeving. Het document is in 2017 gepubliceerd door IKNL, Palliactief en PZNL. Het bevat onder meer richtlijnen en meetinstrumenten. Tegelijkertijd biedt dit docu-

ment handvatten voor bestuurders en managers van zorgorganisaties om hun missie en visie ten aanzien van zorg voor patiënten in de palliatieve fase te ontwikkelen en hun kwaliteitsbeleid voor palliatieve zorg te bepalen. **Het document is te vinden op Palliaweb.nl.**

Kwalificatiedossier

Het kwalificatiedossier voor het middelbaar beroepsonderwijs geeft weer wat de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen en kunnen aan het einde van de mbo-opleiding (niveau 2,3 en 4). Het bestaat uit beroepsspecifieke onderdelen, die gemeenschappelijke kerntaken en werkprocessen betreffen, en generieke onderdelen, zoals Nederlands, rekenen en burgerschap.

Nationaal Programma Palliatieve Zorg

Ook vaak afgekort als NPPZ II. Het doel van het programma is om de maatschappelijke bewustwording over palliatieve zorg te vergroten en proactieve zorg en ondersteuning voor iedereen beschikbaar te maken. Het richt zich op zes thema's, te weten maatschappelijke bewustwording, proactieve zorgplanning, versterken van de samenwerking, projecten vanuit de consortia, digitale gegevensuitwisseling en meten en monitoren. In 2022 is daarvoor een plan van aanpak gepubliceerd. De netwerkorganisatie Stichting Palliatieve Zorg Nederland (Stichting PZNL) voert dit programma uit.

Meer informatie is te vinden op Palliaweb.nl

Netwerkstage palliatieve zorg

Vorm van stage die AIOS handvatten biedt om een individueel leertraject rondom palliatieve zorgverlening samen te stellen. Opleiders kunnen AIOS hierin eenvoudig begeleiden. Het traject start met een *competitiescan*, die inzicht geeft in wat de AIOS desgewenst kan (bij)leren. Als de leerdoelen helder zijn, start het daadwerkelijke kennis opdoen en vaardigheden oefenen via werkplek-leren. Hiervoor kiest de AIOS een of meerdere tools uit de *toolbox*. De arts in opleiding kan ook gebruikmaken van de *Expertbibliotheek* en de *Hybride SPOC*.

Zie ook het artikel op pagina 44.

Onderwijsknooppunt palliatieve zorg

De acht Onderwijsknooppunten palliatieve zorg (zeven regionale en één niet regiogebonden) vormen, samen met het Landelijke Onderwijsknooppunt, een netwerk dat een brug slaat tussen lokale en landelijke activiteiten op het gebied van onderwijs over palliatieve zorg. In elke regio wordt een knooppunt vertegenwoordigd door een of meer *Ambassadeurs onderwijs palliatieve zorg*. Het netwerk van Onderwijsknooppunten palliatieve zorg is onderdeel van het reeds bestaande netwerk van Consortia Palliatieve Zorg. Die consortia richten zich op onderzoek en zorgpraktijk in de palliatieve zorg. Met de Onderwijsknooppunten palliatieve zorg is onderwijs als derde component meer prominent onder de aandacht.

Zie ook het artikel op pagina 28.

Onderwijsplatform palliatieve zorg

Platform met een online catalogus, die scholingen bevat, en een *toolbox* met onderwijsmaterialen palliatieve zorg. Een *Screeningcommissie* bewaakt de kwaliteit van de inhoud op het platform. Er zijn honderden bij- en nascholingen en andere onderwijsmaterialen palliatieve zorg te vinden, voor alle zorgopleidingsniveaus.

Zie palliaweb.nl/onderwijsmaterialen.

Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0.

Een set van zeven documenten, in 2020 gepubliceerd, waarin uitgebreid de competenties staan beschreven ten behoeve van de palliatieve zorgverlening voor zorgprofessionals op niveau 2 tot en met 8+, van helpende tot medisch specialist, zoals vastgesteld door het Nederlands Kwalificatieraamwerk (NLQF). In aanvulling hierop verschenen er twee handreikingen, voor de bachelor geneeskunde – basisarts en geneeskundig specialist basis en gevorderde.

Het *Onderwijsraamwerk palliatieve zorg 2.0* wordt gebruikt om onderwijs over palliatieve zorg op mbo-, hbo- en wo-niveau te verbeteren, en komt voort uit de *Kennissynthese Onderwijs palliatieve zorg*. Daaruit bleek dat een voorwaarde voor optimale palliatieve zorg is dat zorgprofessionals in teams kunnen werken en dezelfde (vak)taal spreken. Daarvoor moet het curriculum van opleidingen goed op elkaar zijn afgestemd en moeten in het mbo-, hbo- en wo-onderwijs dezelfde begrippen worden toegepast.

Alle raamwerken zijn te vinden op Palliaweb.nl.

Pallialine

Alle beschikbare, relevante richtlijnen en handreikingen zijn hier verzameld, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen evidence based en consensus based, te vinden op Palliaweb.nl

Palliatief redeneren

Klinisch redeneren in de palliatieve fase. Het betreft een toegepaste vorm van klinisch redeneren, gecombineerd met de principiële uitgangspunten van palliatieve zorg rondom besluitvorming bij symptoommanagement dat gericht is op kwaliteit van leven.

Palliatieve zorg

Zorg die de kwaliteit van het leven verbetert van patiënten en hun naasten die te maken hebben met een levensbedreigende aandoening of kwetsbaarheid. Dit gebeurt door het voorkomen en verlichten van lijden, dankzij vroegtijdige signalering en zorgvuldige beoordeling en behan-

deling van problemen van fysieke, psychische, sociale en spirituele aard. Gedurende het beloop van de ziekte of kwetsbaarheid is er binnen de palliatieve zorg oog voor het behoud van autonomie, toegang tot informatie en keuzemogelijkheden (IKNL & Palliatief, 2017)

Palliaweb

Kennisnetwerk dat in 2019 is gestart, op initiatief van coöperatie Palliatieve Zorg Nederland (PZNL). Met informatie over de zorgpraktijk, onderzoeksresultaten, onderwijsmaterialen, beleidsstukken, hulpmiddelen, projecten en berichten. Het onderwijsgedeelte bestaat uit een platform met twee etalages. Een van de etalages is bestemd voor zorgprofessionals die hun competenties op het gebied van palliatieve zorg willen vergroten. De andere voor opleiders en docenten die hun onderwijs willen vernieuwen.

Zie ook Palliaweb.nl.

Participatiematrix onderwijs

Matrix die helpt om de mate van participatie van onderwijs inzichtelijk te maken bij onderzoek, projecten en subsidieaanvragen. Het is in feite een invulformulier waarbij je op zeven verschillende niveaus kunt aangeven in hoeverre het onderwijs betrokken is bij je project. Zo kan het onderwijs zelf een onderzoek initiëren (niveau 1), maar ook adviseren bij de aanvraag van een subsidie (niveau 4) of zelf een project leiden (niveau 7). Er hoort een stappenplan bij met uitleg hoe je het onderwijs op de juiste manier kunt betrekken.

Zie ook het artikel op pagina 32.

Patient journey

Het pad dat een patiënt of cliënt doorloopt vanaf de diagnose tot het overlijden, bijvoorbeeld thuis, een ziekenhuis, een verpleeghuis of hospice.

Persoonsgerichte communicatie

Het actief luisteren naar de patiënt en/of naasten, afgestemd op diens waarden, wensen en behoeften en patiëntfactoren zoals leeftijd, taal, cultuur en cognitie, zodat de patiënt in staat is gericht keuzes te maken (O²PZ, 2020).

Proactieve zorgplanning

Andere term voor *advance care planning*

Raamplan Artsopleiding 2020

Document waarin de eindkwalificaties van de acht Nederlandse geneeskundeopleidingen staan beschreven. Ook palliatieve zorg heeft hierin een plek.

Scholing Palliatieve Zorg

Landelijk scholingsprogramma dat zich richt op de professionalisering van docenten en zorgverleners. De drie speerpunten zijn: het opstellen van een *docentenprofiel palliatieve zorg*, verdere professionalisering van docenten op alle zorgopleidingsniveaus, en als derde het ontwikkelen van een landelijke, uniforme bij- en nascholing palliatieve zorg bij ongeneeslijke kanker.

Zie scholingpalliatievezorg.nl

Screeningscommissie palliatieve zorg

Commissie die de onderwijsmaterialen en scholingen over palliatieve zorg beoordeelt die (bij goedkeuring) gepubliceerd worden op het *Onderwijsplatform palliatieve zorg*. Zij houden het aanbod en de kwaliteit van onderwijsmaterialen palliatieve zorg up-to-date. In de Screeningscommissie is zowel zorginhoudelijke als onderwijskundige expertise vertegenwoordigd. Alle opleidingsniveaus zijn vertegenwoordigd. Zie artikel op pagina 20.

Signaleren en markeren palliatieve fase

Markeren begint met vroegtijdig signaleren van de palliatieve fase, wat gedaan kan worden door elke betrokken zorgverlener in afstemming met de arts. De arts stelt vervolgens de palliatieve fase actief vast, benoemt en bespreekt dit met de overige betrokken zorgverleners. De arts exploreert in hoeverre zorgvrager (en diens naasten) open staan voor een gesprek over de palliatieve fase en of zij over de veerkracht beschikken de informatie te verwerken.

(O²PZ, 2020 op basis van het Kwaliteitskader Palliatieve zorg Nederland, IKNL/Palliatief, 2017).

Stervensfase

De stervensfase omvat de laatste dagen tot week van het leven. Er is sprake van een onomkeerbaar 'fysiologisch' proces dat in gang is gezet, waardoor het overlijden aanstaande is (IKNL/Palliatief, 2017).

Toolbox

Verzameling van meer dan driehonderd onderwijs- en achtergrondmaterialen, die docenten kunnen gebruiken in onderwijs over palliatieve zorg en te vinden is op het Onderwijsplatform palliatieve zorg. De toolbox is bereikbaar via Palliaweb en wordt beheerd door Palliatieve Zorg Nederland (PZNL). Zie palliaweb.nl/onderwijsmaterialen.

Vrijstelling eerder verworven competenties palliatieve zorg

Document waarin staat beschreven hoe een examencommissie kan beoordelen of en zo ja op welk onderdeel een student vrijstelling krijgt. Studenten van initiële zorgopleidingen kunnen vrijstelling voor examen- en of onderwijsonderdelen aanvragen als sprake is van eerder verworven competenties (EVC) voor palliatieve zorg. Dit gebeurt bijvoorbeeld als een student overgaat van het mbo naar het hbo of als het een zij-instromer betreft. Het document beschrijft de vrijstellingen voor het mbo, hbo en wo. Het document is te vinden op de website van O²PZ.

Zelfreflectie

Het onderzoeken van impact en effect van ervaringen, waarbij op zowel de professionele als de persoonlijke positie (voortkomend uit het verleden, cultuur, normen en waarden of onervarenheid) wordt gereflecteerd in relatie tot de zorgverlening aan patiënten met een levensbedreigende aandoening of kwetsbaarheid. Zelfreflectie wordt gezien als een intellectueel en emotioneel proces dat leidt tot meer inzicht in eigen handelen, (zelf) kennis en zelfbeeld om dit vervolgens toe te passen in toekomstig handelen. Zelfreflectie kan zowel een individueel proces als een groepsproces zijn. (IKNL/Palliatief, 2017)